Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2013. gada 18. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Lauksaimniecība — Tirgu kopīgā organizācija — Regula (EEK) Nr. 3665/87 — Eksporta kompensācijas — Eksportam paredzētas preces novirzīšana — Eksportētāja atmaksāšanas pienākums — Kompetento iestāžu neīstenota paziņošana par darījumu partnera, kurš tiek turēts aizdomās par krāpšanu, uzticamību — Nepārvaramas varas gadījums — Neesamība

Lieta C-99/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunal de première instance de Bruxelles* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 9. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 24. februārī, tiesvedībā

Eurofit SA

pret

Bureau d'intervention et de restitution belge (BIRB).

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja M. Bergere [*M. Berger*], tiesneši E. Levits un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*] (referents),

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Eurofit SA* vārdā – *S. Woog*, advokāte,

— Beļģijas valdības vārdā – *M. Jacobs* un *J.-C. Halleux*, pārstāvji, kuriem palīdz *B. De Moor* un *V. van Steenkiste*, advokāti,

— Eiropas Komisijas vārdā – *B. Burggraaf* un *D. Triantafyllou*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – franču.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par nepārvaramas varas jēdziena interpretāciju Komisijas 1987. gada 27. novembra Regulas (EEK) Nr. 3665/87, ar kuru nosaka kopējus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai lauksaimniecības produktiem (OV L 351, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 1994. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 2945/94 (OV L 310, 57. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula Nr. 3665/87"), izpratnē.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Eurofit SA* (turpmāk tekstā – "*Eurofit*") un *Bureau d'intervention et de restitution belge* [Beļģijas Intervences un kompensāciju birojs] ("*BIRB*") par eksporta kompensāciju, kuras šai sabiedrībai tika izmaksātas, pamatojoties uz viltotiem dokumentiem, atmaksāšanu.

Atbilstošās tiesību normas

3 Regulas Nr. 2945/94 preambulas pirmais un otrais apsvērums bija izteikti šādā redakcijā:

"tā kā spēkā esošajā Kopienu tiesiskajā regulējumā ir paredzēts piešķirt eksporta kompensācijas, pamatojoties tikai uz objektīviem kritērijiem, kas jo īpaši attiecas uz eksportētā produkta daudzumu, veidu un īpašībām, un tā ģeogrāfisko galamērķi; tā kā, ņemot vērā gūto pieredzi, ir jāpastiprina pasākumi, lai apkarotu pārkāpumus un sevišķi krāpšanu, kas var nodarīt kaitējumu Kopienu budžetam; tā kā tādēļ ir jāparedz pārmaksāto summu atgūšana un sodi, lai veicinātu eksportētājus ievērot Kopienu tiesisko regulējumu;

tā kā, lai nodrošinātu eksporta kompensāciju sistēmas pareizu darbību, sankcijas būtu jāpiemēro neatkarīgi no vainas subjektīvā elementa, un tā kā tomēr ir lietderīgi zināmos gadījumos atbrīvot no sankcijām, īpaši, ja ir notikusi acīmredzama kļūda, ko ir atzinusi kompetentā iestāde, un paredzēt smagākas sankcijas, ja notikušais ir izdarīts tīšuprāt."

4 Regulā Nr. 3665/87 uzņēmumiem, kas eksportē lauksaimniecības produktus ārpus Eiropas Savienības teritorijas, bija paredzēta iespēja saņemt eksporta kompensāciju.

5 Regulas Nr. 3665/87 5. pantā bija noteikts:

"1. Papildus nosacījumam, ka produkts ir atstājis Kopienas muitas teritoriju, diferencētas vai nediferencētas kompensācijas samaksa ir atkarīga no tā, vai produkts – izņemot, ja tas ir gājis bojā transportēšanas laikā nepārvaramas varas apstākļos, – divpadsmit mēnešu laikā pēc eksporta deklarācijas pieņemšanas ir importēts uz trešo valsti vai attiecīgajā gadījumā – uz noteiktu trešo valsti:

[..]

3. Ja produkts pēc Kopienas muitas teritorijas atstāšanas ir gājis bojā transportējot nepārvaramas varas dēļ,

— diferencētās kompensācijas gadījumā tiek maksāta tā kompensācijas daļa, kas definēta 20. panta noteikumos;

— nediferencētās kompensācijas gadījumā tiek maksāta kompensācija pilnā apmērā."

6 Šīs pašas regulas 11. panta 1. punktā bija noteikts:

"Ja atklājas, ka eksportētājs, kas pretendē uz eksporta kompensāciju, ir iesniedzis pieteikumu par lielāku kompensāciju nekā viņam pienāktos, tad pamatotā kompensācija par attiecīgo eksportu ir tā, kas piemērojama faktiski eksportētajam produktam un no kuras ir atskaitītas šādas summas:

a) puse starpības starp to kompensāciju, par kuru tika iesniegts pieteikums, un to, kas piemērojama faktiskajam eksportam;

b) divkārša starpība starp to kompensāciju, par kuru tika iesniegts pieteikums, un to, kas piemērojama, ja eksportētājs ar nolūku iesniedz nepatiesu informāciju.

[..]

Sankciju, kas paredzēta a) apakšpunktā, nepiemēro:

— nepārvaramas varas gadījumos;

— izņēmuma gadījumos, pastāvot ārpus eksportētāja kontroles esošiem apstākļiem, kas iestājas pēc tam, kad kompetentās iestādes pieņēmušas eksporta deklarāciju vai maksājuma deklarāciju, ar nosacījumu, ka eksportētājs tūlīt pēc šādu apstākļu konstatēšanas un 47. panta 2. punktā noteiktajā termiņā informē kompetentās iestādes, ja vien kompetentās iestādes jau nav konstatējušas, ka pieprasītā kompensācija nav pareiza;

— gadījumos, ja kompensācija, par kuru ir iesniegts pieteikums, ir acīmredzami kļūdaina, ko atzīst kompetentā iestāde;

[..]

Ja a) vai b) apakšpunktā minētā samazinājuma rezultātā rodas negatīva naudas summa, eksportētājs maksā šo summu.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

7 *Eurofit* ir atbilstoši Beļģijas tiesībām reģistrēta sabiedrība, kas nodarbojas ar piena pārstrādi un piena produktu eksportu uz trešajām valstīm.

8 1996. gada jūlijā *Eurofit* veica sviesta eksportu uz Albāniju caur Itāliju. Preci bija paredzēts transportēt ar kravas auto līdz Bari (Itālija) un pēc tam ar kuģi līdz Albānijai.

9 Itālijas starpnieks, kam bija uzticēts eksportēšanas pienākums, bija sabiedrība *Di Fenza & Figli* (turpmāk tekstā – "*Di Fenza*"). Samaksai par preci bija jānotiek pirms piegādes, un kompensācijas apmēram bija jābūt nosegtam ar drošības naudu.

10 Pirmā darījuma laikā radās aizdomas par starpnieka uzticamību. Prece tika novirzīta uz Neapoli (Itālija), nebija zināms, kur tā tika uzglabāta, un nebija neviena tieša kuģu reisa starp šo pilsētu un Albāniju.

11 Pēc sazināšanās ar Beļģijas konsulātu Neapolē *Eurofit* nolēma nosūtīt kravas auto atpakaļ uz Beļģiju, par šo lēmumu informējot *BIRB*.

12 Pēc tam, kad minētais starpnieks bija pārliecinājis *Eurofit*, tā no jauna nosūtīja kravas auto ar 22 tonnām sviesta. Tas nonāca Bari 1996. gada 14. augustā.

13 1996. gada 10. septembrī *BIRB* apstiprināja *Eurofit*, ka tā ir saņēmusi T5 dokumentu ar vajadzīgajiem zīmogiem no kompetentajām iestādēm, pēc tam *BIRB* izmaksāja pirmo eksporta kompensāciju BEF 1 521 670 apmērā.

14 Turklāt *Di Fenza* nodeva *Eurofit* dokumentu, kuru Itālijas Finanšu ministrija bija nosūtījusi *BIRB*, kā arī dokumentu par eksportētās preces laišanu apgrozībā Albānijā.

15 *Eurofit* 1996. gada 26. septembrī veica otro piegādi, par kuru *Di Fenza* uzreiz samaksāja. Tomēr izrādījās, ka čekam, kurš tika izrakstīts kā drošības nauda kompensācijai, nebija seguma.

16 1996. gada 31. oktobrī *BIRB* apstiprināja T5 dokumenta par šo otro piegādi saņemšanu.

17 *Eurofit* tādējādi no 1996. gada jūlija līdz novembrim izsūtīja desmit kravas auto, ar katru no tiem transportējot 22 tonnas sviesta.

18 Par pirmo piecu kravas auto, kā arī septītā kravas auto veiktajām piegādēm šī sabiedrība no *BIRB* saņēma eksporta kompensācijas BEF 9 266 133 (EUR 229 701,44) apmērā.

19 Turpretī *BIRB* iesaldēja kompensācijas par preci, kas tika transportēta ar sesto, astoto, devīto un desmito kravas auto.

20 Attiecībā uz astoto kravas auto, kuru aizturēja Itālijas iestādes, *Eurofit* cēla prasību Bari tiesā pret *Di Fenza* k-gu. 2003. gadā viņš tika krimināli sodīts par T1 un T5 dokumentu viltošanu.

21 Vēlāk izrādījās, ka viss eksportētās preces apjoms visdrīzāk nekad nebija ticis izvests no Savienības teritorijas un ka *BIRB* nosūtītie transporta dokumenti bija viltoti.

22 1998. gada 10. martā *BIRB* prasīja *Eurofit* atmaksāt nepamatoti izmaksātās kompensācijas, tām pieskaitot summas, kas kā sankcijas ir paredzētas Regulas Nr. 3665/87 11. panta 1. punktā. Vēlāk *BIRB* tomēr atteicās prasīt summu, kas atbilst šai pašai sankcijai.

23 1999. gada jūlijā *Eurofit* izteica priekšlikumu atmaksāt *BIRB* kompensācijas, kuras tā bija saņēmusi, tomēr precizējot, ka šis maksājums nekādi neietekmē tās tiesības celt prasību tiesā pret *BIRB*.

24 2001. gada septembrī *Eurofit* cēla prasību pret *BIRB* iesniedzējtiesā, lai panāktu, ka tai tiek atmaksātas minētās kompensācijas EUR 229 701,43 apmērā, kā arī tiktu izmaksātas kompensācijas par sesto, astoto, devīto un desmito kravas auto EUR 164 299,79 apmērā. Turklāt *Eurofit* lūdza to atbrīvot no soda maksājuma par eksporta sertifikātu neizmantošanu.

25 *Eurofit* prasība ir pamatota ar izņēmuma principu par nepārvaramas varas gadījumu Regulas Nr. 3665/87 izpratnē, jēdzienu, kuru raksturojot neparasti, neparedzami un no eksportētāja neatkarīgi apstākļi, kuru sekas, neraugoties uz visu pienācīgo rūpību, nav bijušas novēršamas.

26 Kaut arī *Eurofit* atzīst, ka tikai fakts vien, ka tās darījumu partnera, proti, *Di Fenza*, veiktā piesavināšanās nevar tikt uzskatīta par nepārvaramas varas gadījumu, jo ir pieņemts uzskatīt, ka darījumu partnera izvēle ir risks, kas gulstas uz saimnieciskās darbības subjektu, tā, pamatojoties uz 1999. gada 7. septembra spriedumu lietā C-61/98 *De Haan* (*Recueil*, I-5003. lpp.), apgalvo, ka, tā kā šajā lietā kompetentās valsts iestādes to attieksmes dēļ tai nav ļāvušas gūt pareizu priekšstatu par risku, kāds pastāv attiecīgajā darījumā, un tās nav to atturējušas ne uzsākt, ne turpināt attiecīgo eksportu, tai var tikt piemērots nepārvaramas varas izņēmums.

27 *BIRB* apstrīd jebkāda pārkāpuma, kurā tas būtu vainojams, pastāvēšanu un turpretī uzskata, ka *Eurofit* nav ievērojusi visu pienācīgo rūpību, lai izvairītos no zaudējumiem, kurus tā ir cietusi. Attiecībā uz iepriekš minēto spriedumu lietā *De Haan BIRB* uzskata, ka tas ir pieņemts saistībā ar citu tiesisko regulējumu nekā pamatlietā piemērojamais un tas līdz ar to nav attiecināms uz Regulas Nr. 3665/87 tiesību normām.

28 Attiecībā uz *BIRB* argumentiem, ar kuriem tiek apgalvots, ka šī iestāde nav pieļāvusi nevienu pārkāpumu, iesniedzējtiesa norāda, ka nepārvaramas varas jēdziens, uz kuru atsaucas *Eurofit*, nav pielīdzināms publisko tiesību iestāžu pieļauta pārkāpuma konceptam. Iesniedzējtiesa turpretī uzskata, ka fakts, ka šīs iestādes attiecīgajā gadījumā apzināti slēpa informāciju par šīs sabiedrības eksportu, kā arī fakts, ka netika veikta muitas dokumentu pārbaude, pat ja šādu bezdarbību attaisnoja notiekoša krimināLizmeklēšana, šķiet, ir atbilstoši, lai novērtētu nepārvaramas varas jēdzienu, ciktāl tas izkropļoja *Eurofit* novērtējumu par tās darījumu partnera uzticamību.

29 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai tad, ja kompetentās iestādes saimnieciskās darbības subjektam nesniedz informāciju, kuru tas ir pieprasījis, vai saimnieciskās darbības subjektam apzināti paziņo nepatiesu informāciju, tādējādi izkropļojot tā spēju novērtēt darījuma partnera, uz kuru gulstas aizdomas par krāpšanu, uzticamību, var tikt uzskatīts, ka runa ir par nepārvaramas varas gadījumu Regulas [Nr.] 3665/87 izpratnē?”

Par prejudiciālo jautājumu

30 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 3665/87 tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetento valsts iestāžu neīstenota informācijas sniegšana eksportētājam par pastāvošu šī eksportētāja darījumu partnera izdarītas krāpšanas risku ir nepārvaramas varas gadījums šīs regulas izpratnē.

31 Iesākumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru “nepārvaramas varas” jēdziens ir jāsaprot kā neparasti un neparedzami apstākļi, ko persona, kas uz tiem atsaucas, nevar kontrolēt un kuru sekas, neraugoties uz pienācīgu rūpību, nav novēršamas (1987. gada 5. februāra spriedums lietā 145/85 *Denkavit België*, *Recueil*, 565. lpp., 11. punkts; 2006. gada 5. oktobra spriedums lietā C-377/03 Komisija/Beļģija, Krājums, I-9733. lpp., 95. punkts, kā arī 2010. gada 18. marta spriedums lietā C-218/09 *SGS Belgium* u.c., Krājums, I-2373. lpp., 44. punkts).

32 Tā kā nepārvaramas varas jēdzienam nav vienāds saturs dažādās Savienības tiesību piemērošanas jomās, tā nozīme nosakāma atbilstoši tiesiskajam kontekstam, kādā tam iecerēts radīt sekas (it īpaši skat. 1993. gada 7. decembra spriedumu lietā C-12/92 *Huygen* u.c., *Recueil*, I-6381. lpp., 30. punkts; 1993. gada 13. oktobra spriedumu lietā C-124/92 *An Bord Bainne Co-operative* un *Compagnie Inter-Agra*, *Recueil*, I-5061. lpp., 10. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *SGS Belgium* u.c., 45. punkts).

33 Attiecībā uz Regulu Nr. 3665/87 ir jānorāda, ka tās 5. un 11. pantā attiecībā uz kompensācijas izmaksas nosacījumiem, kā arī nepamatoti izmaksāto summu atgūšanu un piemērojamajām sankcijām ir tieša atsauce uz nepārvaramas varas gadījumu.

34 Šo tiesību normu mērķis ir precizēt un noteikt nepārvaramas varas seku robežas eksporta kompensāciju jomā (šajā ziņā skat. 1998. gada 29. septembra spriedumu lietā C-263/97 *First City Trading* u.c., *Recueil*, I-5537. lpp., 41. punkts).

35 Pirmkārt, attiecībā uz Regulas Nr. 3665/87 5. panta 1. punkta pirmo daļu tiesības uz kompensāciju papildus nosacījumam, ka prece ir atstājusi Eiropas Savienības muitas teritoriju, ir pakārtotas nosacījumam, ka prece ir tikusi importēta trešajā eksporta valstī (šajā ziņā skat. iepriekš minētos

spriedumus lietā *First City Trading* u.c., 27. punkts, kā arī lietā *SGS Belgium* u.c., 40. punkts). Spēkā esošajā Savienības tiesiskajā regulējumā laikā, kad norisinājās pamatlietas fakti, eksporta kompensācijas bija paredzēts piešķirt, pamatojoties tikai uz objektīviem kritērijiem, kas it īpaši attiecas uz eksportētā produkta daudzumu, veidu un īpašībām, un tā ģeogrāfisko galamērķi (2002. gada 11. jūlija spriedums lietā C-210/00 *Käserei Champignon Hofmeister*, *Recueil*, I-6453. lpp., 40. punkts).

36 Atkāpjoties no šī principa, Regulas Nr. 3665/87 5. panta 3. punktā ir paredzēts, ka kompensācijas maksājums tomēr tiek nodrošināts, ja produkts pēc Kopienas teritorijas atstāšanas ir gājis bojā transportējot nepārvaramas varas dēļ, kādēļ nav bijis iespējams to laist apgrozībā patēriņam trešajā valstī (iepriekš minētais spriedums lietā *SGS Belgium* u.c., 43. punkts).

37 Ciktāl iepriekš minētais 5. panta 3. punkts ir izņēmums no parastā eksporta kompensāciju režīma, tas ir interpretējams strikti. Tā kā nepārvaramas varas esamība ir *sine qua non* nosacījums, lai pretendētu uz kompensācijas maksājumu par eksportētām precēm, kuras nav laistas apgrozībā patēriņam trešajā eksporta valstī, no tā izriet, ka šis jēdziens ir jāinterpretē tā, lai situāciju, kad var tikt saņemts šāds maksājums, skaits saglabātos ierobežots (iepriekš minētais spriedums lietā *SGS Belgium* u.c., 46. punkts, kā arī pēc analoģijas 2008. gada 20. novembra spriedums lietā C-38/07 P *Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading*/Komisija, Krājums, I-8599. lpp., 60. punkts).

38 Otrkārt, attiecībā uz Regulas Nr. 3665/87 11. pantu no Regulas Nr. 2945/94 preambulas pirmā un otrā apsvēruma izriet, ka, ņemot vērā gūto pieredzi, ir jāpastiprina pasākumi, lai apkarotu pārkāpumus un sevišķi krāpšanu, kas var nodarīt kaitējumu Savienības budžetam, un tādēļ ir jāparedz pārmaksāto summu atgūšana un sankcijas neatkarīgi no vainas subjektīvā elementa (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Käserei Champignon Hofmeister*, 40. un 60. punkts). Tādējādi ar šo 11. pantu ir noteikta eksportētāja atbildība par deklarācijas pareizumu, pretējā gadījumā nosakot sankcijas, tieši ņemot vērā tā pēdējā lauksaimniecības produktu ražošanas, pārstrādes un eksportēšanas ķēdes dalībnieka lomu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Käserei Champignon Hofmeister*, 62. un 81. punkts).

39 Attiecībā uz piemērojamo sankciju Regulas Nr. 3665/87 11. panta 1. punkta pirmās daļas a) un b) apakšpunktā ir noteikts, ka, ja eksportētājs, kas pretendē uz eksporta kompensāciju, ir iesniedzis pieteikumu par lielāku kompensāciju, nekā viņam pienāktos, tad no kompensācijas atskaita vai nu pusi no kompensācijas summas, par kuru ticis iesniegts pieteikums, un to, kas piemērojama faktiskajam eksportam, vai arī divkāršu starpību starp to kompensāciju, par kuru ticis iesniegts pieteikums un to, kas piemērojama, ja eksportētājs ar nolūku iesniedzis nepatiesu informāciju.

40 Līdz ar to sankcijas apmērs pieaug tikai tad, ja darbība ir izdarīta ar nodomu, un 11. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā paredzētā sankcija ir piemērojama pat tad, ja eksportētājs nav izdarījis pārkāpumu. Šādā gadījumā tikai tajos gadījumos, kuri izsmeļoši ir uzskaitīti iepriekš minētā 1. punkta trešajā daļā, nav piemērojama šī punkta pirmajā daļā paredzētā sankcija (2008. gada 24. aprīļa spriedums lietā C-143/07 *AOB Reuter*, Krājums, I-3171. lpp., 17. punkts).

41 Starp Regulas Nr. 3665/87 11. panta 1. punkta trešajā daļā uzskaitītajiem izņēmumiem tostarp ir minēts nepārvaramas varas gadījums un daži ārkārtas gadījumi, kurus raksturo apstākļi, kurus eksportētājs nevar kontrolēt, kā arī gadījums, ja kompensācija, par kuru ir iesniegts pieteikums, ir acīmredzami kļūdaina, ko atzīst kompetentā iestāde.

42 Tomēr ir svarīgi atgādināt, ka šīs tiesību normas atbrīvo eksportētājus vienīgi no sodu maksājuma, nevis no avansā saņemtu kompensāciju atmaksāšanas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *First City Trading* u.c., 46. punkts).

43 Tiesa šajā ziņā jau ir lēmusi, ka izsmeļošajam sarakstam, kas ietverts Regulas Nr. 3665/87 11. panta 1. punkta trešajā daļā, nevar tikt pievienots jauns atbrīvojums, kas attiektos uz gadījumu, kad eksportētājs nav rīkojies prettiesiski. Pat ja šāda eksportētāja darījuma partnera pārkāpums vai pieļauta

kļūda var būt apstāklis, kuru eksportētājs nevar kontrolēt, tas neizslēdz, ka tas ir parasts komerciāls risks, un tirdzniecības darījumos tas nebūtu uzskatāms par neparedzamu. Eksportētājs var brīvi izvēlēties savus darījumu partnerus, un tam ir pienācīgi jānodrošinās, vai nu līgumos, kurus tas noslēdz ar pēdējiem, iekļaujot attiecīgus noteikumus, vai pielīgstot īpašu nodrošinājumu (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Käserei Champignon Hofmeister*, 80. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī lietā *AOB Reuter*, 36. punkts).

44 Šajā lietā ir jānorāda, ka attiecīgie fakti pamatlietā nav kvalificējami par nepārvaramas varas gadījumu Regulas Nr. 3665/87 5. panta 3. punkta izpratnē.

45 Attiecīgā prece, kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, visdrīzāk, nekad nav tikusi izvesta no Savienības teritorijas, tādēļ tā nevar tikt uzskatīta par zudušu transportējot Regulas Nr. 3665/87 5. panta 3. punkta izpratnē.

46 Turklāt *Eurofit* nevar atsaukties uz nepārvaramas varas izņēmumu, kas ir noteikts Regulas Nr. 3665/87 11. panta 1. punkta trešās daļas pirmajā ievilkumā. Ir acīmredzams, ka *Eurofit* darījumu partneris ir ticis krimināli sodīts par dokumentu viltošanu saistībā ar eksporta kompensācijām. Saskaņā ar šī sprieduma 43. punktā minēto judikatūru šāds apstāklis ir daļa no parasta komerciālā riska tirdzniecības darījumos un līdz ar to nevar tikt uzskatīts par neparedzamu līgumiskajās attiecībās, kuras ir noslēgtas saistībā ar eksportu, par ko ir piešķirta kompensācija.

47 Turklāt ir svarīgi konstatēt, ka, pat ja tāda muitas iestādes rīcība, kāda pamatlietā tiek pārmesta *BIRB*, kura izpaudās tā, ka eksportētājam netika paziņota informācija vai, iespējams – ar nolūku, tika paziņota kļūdaina informācija, var tikt ņemta vērā, lai novērtētu dažus izņēmuma gadījumus Regulas Nr. 3665/87 11. panta 1. punkta trešās daļas otrā ievilkuma izpratnē, šāda rīcība tomēr nevar atbrīvot attiecīgo eksportētāju no tā pienākuma atmaksāt nepamatoti saņemtās kompensācijas (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading*/Komisija, 65. punkts).

48 Šis secinājums nevar tikt atspēkots ar iepriekš minēto spriedumu lietā *De Haan*. Pirmkārt, minētā sprieduma 32. punktā Tiesa uzskatīja, ka vajadzība veikt izmeklēšanu, lai identificētu un aizturētu notikušās vai plānotās krāpšanas izdarītājus vai līdzdalībniekus, var leģitīmi pamatot, ka ieinteresētais saimnieciskās darbības subjekts apzināti pilnībā vai daļēji netiek informēts. Otrkārt, tā paša sprieduma 53. un 54. punktā Tiesa nolēma, ka, ja parādnieks nav vainojams krāpšanā vai nolaidībā, taisnīguma apsvērumu dēļ, ņemot vērā šīs lietas faktiem piemērojamo tiesisko regulējumu, proti, Padomes 1979. gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr. 1430/79 par ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļa atmaksu vai atbrīvošanu no tiem (OV L 175, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1986. gada 7. oktobra Regulu (EEK) Nr. 3069/86 (OV L 286, 1. lpp.), 13. panta 1. punktu, šādas izmeklēšanas vajadzības var radīt īpašu situāciju.

49 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka kompetento muitas iestāžu neīstenota informācijas sniegšana eksportētājam par pastāvošu tā darījumu partnera izdarītas krāpšanas risku nav nepārvaramas varas gadījums Regulas Nr. 3665/87 tiesību normu un tostarp šīs regulas 11. panta 1. punkta trešās daļas pirmā ievilkuma izpratnē. Lai arī šāda bezdarbība var tikt kvalificēta par izņēmuma gadījumu Regulas Nr. 3665/87 11. panta 1. punkta trešās daļas otrā ievilkuma izpratnē, tās dēļ eksportētājs tomēr nevar tikt atbrīvots no tā pienākuma atmaksāt nepamatoti saņemtās kompensācijas; šis eksportētājs ir atbrīvots vienīgi no to sodu maksāšanas, kuri ir maksājami saskaņā ar šo pašu 11. pantu.

Par tiesāšanās izdevumiem

50 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Kompetento muitas iestāžu neīstenota informācijas sniegšana eksportētājam par pastāvošu tā darījumu partnera izdarītas krāpšanas risku nav nepārvaramas varas gadījums Komisijas 1987. gada 27. novembra Regulas (EEK) Nr. 3665/87, ar kuru nosaka kopējus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai lauksaimniecības produktiem, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 1994. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 2945/94, tiesību normu un tostarp šīs regulas 11. panta 1. punkta trešās daļas pirmā ievilkuma izpratnē. Lai arī šāda bezdarbība var tikt kvalificēta par izņēmuma gadījumu Regulas Nr. 3665/87, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 2945/94, 11. panta 1. punkta trešās daļas otrā ievilkuma izpratnē, tās dēļ eksportētājs tomēr nevar tikt atbrīvots no tā pienākuma atmaksāt nepamatoti saņemtās kompensācijas; šis eksportētājs ir atbrīvots vienīgi no to sodu maksāšanas, kuri ir maksājami saskaņā ar šo pašu 11. pantu.

[Paraksti]